

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

D. A. Tractatus De Privilegiis Ecclesiae

Zanchi, Lelio

Veronae, M. D. LXXXVI.

Quinquagesimum Tertium Priuilegium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61627](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61627)

- 15 Litigare calumniosè, & temerè videtur, qui litigat, & succumbit.
- 16 Absurda sunt per clericos euitanda veluti ministros Dei.
- 17 Naturalis ratio suadet se suaque defendere.
- 18 Iuribus suis vtentes nemini iniuriam faciunt.
- 19 Clerici constituti in minoribus si stipendiati sunt non possunt postulare.
- 20 Clerici non stipendiati possunt postulare in causis civilibus secus in criminalibus.
- 21 Clerici promoti sine titulo, Episcopus debet ei providere.
- 22 Officium sacerdotis est nulli nocere, omnibus autem velle prodesse.
- 23 Ecclesia si defendit reos, an clericus possit aduocare pro parte rei?
- 24 Ecclesia supplicat pro reis ne patiantur pœnam mortis, vel membri abscissionem.
- 25 Reus propter imperitiã Aduocati succumbere, vel propter caliditatem iniuste absolui posset.
- 26 Lingua cum sit nimis facilis tutius est, vt clericus se abstineat aduocare pro parte rei.
- 27 Clericus in casibus in quibus aduocat an licitè exigat salarium.
- 28 Clericus oblata sponte recipere potest.
- 29 Aduocati laici iuste accipiunt, & exigunt salarium.
- 30 Aduocatus, vel medicus salariati publico stipendio à litigatore, vel egrotò non possunt aliquid exigere.
- 31 Aduocatus, & medicus an ab initio possint conuenire de salario?

Quinquagesimum Tertium Privilegium.

- 1 CCLESIA Vult gaudere priuilegio, † quod eius subditi videlicet clerici in sacris constituti, vel minoribus beneficiati non valeant in seculari foro postulari, † nisi pro se, vel Ecclesia sua, vel miserabilibus personis sacerdotes, & qui stipendiis Ecclesiasticis sustinentur, exceptis casibus prænomminatis in seculari foro non possunt aduocare, capitulo 1. de postulat. hoc mihi potius videtur prima fronte magis impium, quam humanum si † postulare nihil aliud est, quam desiderium suum, vel amici sui in iure apud eum qui iurisdictioni præest exponere, vel alterius desiderio contradicere, l. 1. ff. de postul. 3. questia. 7. cap. infames licet gloss. ibi in d. l. 1. exponit illud verbum in iure, idest in loco iuris, dico quod potest intelligi in iure, idest quod
- 2
- 3

quòd ita de iure sentit, habito est respectu ad illud verbum desiderium quasi quòd aperire iudici desiderium de iure videlicet salua conscientia cupit, argumento. l. i. ff. de feri.
4 † si postulare prohibetur expressè censetur prohibita charitas,
5 quæ secundum thom. 3. senten. distin. 27. † est rectissima animi affectio, qua diligitur Deus propter se, & proximus propter Deum, ex cuius præcepto habetur secundum Mathæum, in cap. 22. diliges proximum tuum sicut te ipsum, quomodo igitur amare poterit si in iure exponere pro eo non potest, hoc videtur, repugnare
6 charitati fraternæ, sed ratio potuit esse † quia sacra nō sunt immiscenda profanis, & propterea statutum est, † quòd clerici abstineant à 24. casibus inter quos adest in specie, quòd pro aliquo in placitis secularibus disputare non audeant, c. i. ne cler. vel mon. se immuni. Nec obstat, quod dictum fuit de charitate, & eius consequentia de amando Deum, & proximum, istud † præceptum de amando proximum, magis respicit affectum, quàm effectum,
8 † Nam secundum ordinem charitatis amor salutis propriè præponendus est amori salutis alienæ, hoc consonat iudicio rationis recte, & instinctu naturæ aperte percipitur, † quia illi reprehensione digni sunt, & mente capti reputantur, qui salutem propriam negligentia, vt alienam procurent, nec propterea censentur Deum non amare, etiam si pro amicis suis in iure non postulant, † immo
12 potius amare videntur, quia mandatis obediunt, † eo maxime quia postulando aliquando possent agere aliquod in detrimentum eorum animæ, quòd percipi potest, † quia qui recedit à litte dicitur consequi magnum commodum, Abb. cap. i. de transa.
14 & in cap. cum inter de excep. ibi not. † quòd litigare coram Iudice periculosum est, † sed quid magis, qui litigat, & succumbit præsumitur calumniosè, vel temerè litigasse, Abb. in capit. calumniam de pœn. † hæc igitur absurda sunt per clericos veluti ministros Dei euitanda, & propterea fuit facta prohibitio, sed videtur dicendum, quòd in eo periculo sunt quotiescunque postulāt pro se vel Ecclesia: Respondetur, † quòd naturalis ratio suadet se suaque defendere, † & iuribus suis vtendo nemini iniuriam faciunt iuxta iuris regulam, † si constituti in minoribus non possunt postulare, quando sunt stipendiati, ergo à contrario, † si non sunt stipendiati possunt in ciuilibus causis, quia in criminalibus causis, vel vbi de pœnæ sanguinis agitur interesse non debent, ne clerici, vel mona. cap. sententiam, capit. his à quibus 23. quæstio. vlt. illi autem qui sunt in maioribus ordinibus aduocare non debent
& si

21 † & si sine titulo promoti sunt, Episcopi eis debent providere, ca.
 22 non liceat de præben. clarum est, q̄ aduocare non debent, † cum
 sacerdotis officium sit nulli nocere, omnibus autem velle prode-
 23 se, cap. si. de postul. † Sed si Ecclesia defendit reos, dubium verti-
 24 tur, an saltem possit aduocare pro parte rei, † cum Ecclesia pro
 eis supplicat ne patiantur pœnam mortis, vel membri abscisio-
 nem? cap. nouimus de verb. signifi. 23. q. 5. cap. reos. Videtur igitur
 25 dicendum, quòd sic in contrarium facit, † nam fortè propter im-
 peritiam suam posset aduocatus succumbere, vel propter calidita-
 tem posset reus iniustè absolui, & ita condemnaretur actor ad pœ-
 26 nam talionis. † Vnde quia lingua est nimis facilis, l. famosi. ff. ad
 l. Iul. mai. Tutius est, vt clericus se abstineat etiã pro parte rei.
 27 † Sed quærendum an in casibus in quibus clericus officii aduoca-
 ti fungi potest, an pro mercede suæ aduocationis possit licitè exi-
 gere salarium? Et videtur dicendum, quòd non, capit. 1. 15. q. 2.
 28 † Sed ea quæ spontè oblata sunt recipere potest, cap. dilectus de
 simon. cap. non licet 11. q. 3. Innoc. tenet, quòd derogatum sit per
 consuetudinem illis capitulis. Alii dicunt, quòd loquuntur quan-
 do clericus est aduocatus in spiritualibus causis, secus si in tempo-
 29 ralibus. Alii dicunt loqui in religiosis. † Cæteri aduocati certum
 est, quòd iustè accipiunt, & exigunt salarium, ca. non sanè 14. q. 5.
 & in l. 1. de var. & extra. cogn. hoc tamen. Non est ignorandum de
 30 mente Innocent. † Quòd aduocatus, vel medicus salariati publi-
 co stipendio, a litigatore, vel in ægritudine constituto non possunt
 aliquid accipere, a non litigantibus, & à bene valentibus recipere
 possunt, vt habetur, in l. Archarius C. de professio. & med. lib. 10.
 31 † Sed an illi professores ab initio possint conuenire de salario to-
 tius morbi? Et si conuenerunt, quòd si postea conueniunt, conuen-
 tio non valet, si ab initio non fecerint conuentionem de tota lite,
 vel infirmitate, licet à clientulo, vel infirmo receperint aliquid
 pro consilio vnus diei, nihilominus lite pendente, vel infirmitate
 pacisci p̄nt, l. quisquis §. præterea C. de postul. l. 1. §. si cui. ff. de var.
 & extraord. cog. concluditur, q̄ clerici non beneficiati, sed in mi-
 noribus constituti coram iudice seculari litigare possunt, in sacris
 constituti ordinibus, & beneficiati non prohibentur coram iudi-
 ce Ecclesiastico litigare, tamen nihil pro salario quærent, sed spon-
 tè oblatum recipiunt, anim aduertendo, quòd etiã coram iudi-
 ce seculari litigare possunt, pro negotiis ecclesiasticis, & pro mise-
 rabilibus personis, & aliis de quibus habetur, in l. 1. §. vlt. & l. se-
 quenti. ff. de postul.

SUMMARIUM.

- 1 Obtinens sententiam contrariam non missus ab Episcopo in causa sua non pre-
iudicat Episcopo.
- 2 Nuncio non creditur sine mandato.
- 3 Procurator alterius nisi habeat mandatum legitimum non auditur.
- 4 Prelatus sine consensu capituli nec capitulum sine consensu Prelati non po-
test exercere iudicium nec conveniri nec alienari.
- 5 Qui non potest alienare non potest rem in iudicio deducere.
- 6 Prelatus si posset agere sine consensu capituli, vel conveniri sequi posset
multa inconuenientia.
- 7 Iudicium, vt valeat, requiritur mandatum factum cum non habente procura-
torem dicitur nullum.
- 8 Exceptio mandati potest opponi ante, & post sententiam ad annullandum
Iudicium.
- 9 Audientia denegatur comparenti sine mandato.
- 10 Mandatum, vt legitimum dicatur tria continere debet nomen constituentis,
nomen constituti, & quod factum habebit ratum.
- 11 Mandatum an possit probari tam per testes, quam per instrumenta?
- 12 Mandatum an ubi requiritur speciale sufficiat promissio de rato?
- 13 Clerici enumerantur inter coniunctas personas.
- 14 Quilibet in fauorem Ecclesie admittitur sine mandato quando agitur de re-
uocatione rei male alienate.
- 15 Differentia est inter procuratorem, syndicum, Economum, & actorem.

Quinquagesimum Quartum Privilegium.

- 1 CCLESIA Alio privilegio gaudet, ꝛ quod cum aliquis Episcopus causam haberet, aliqui pro eo accesserunt, & sententiam contrariam obtinuerunt, vnde cum illos non misisset, quæ facta fuerant in eius preiudicium non subsistunt, nec ipsi nocent. Hoc ad aures Papæ peruenit, & illos non miserat, demum quosdam alios misit, ideo Papa ad eum rescripsit, ꝛ quod non intendit illis nunciis credere sine mandato, ne fortasse dicat de istis illud, & dixerat de prioribus, quare si vult, & tractetur eius causa, mittat personam instruam cum mandato legaliter facto, vt quidquid actum fuerit, subsi-
stat,

P stat, 1